

Referat

Forhandlingsmøte 2, Byvekstavtalen Bergen

Møtetidspunkt: Kl 14:00-17:00, 23. februar 2017.

Sted: Fylkeshuset, fylkesutvalgssalen.

	Navn	
Møtedeltakere	Terje Moe Gustavsen (forhandlingsleder)	Statens vegvesen
	Anna Elisa Tryti	Bergen kommune
	Geir Steinar Dale	Bergen kommune
	Anne Iren Fagerbakke	Bergen kommune
	Pål Kårbø	Hordaland fylkeskommune
	Mona Røsvik Strømme	Hordaland fylkeskommune
	Nils T. Bjørke	Hordaland fylkeskommune
	Rune Haugsdal	Hordaland fylkeskommune
	Elisabeth Enger	Jernbanedirektoratet
	Lars Christian Stendal	Jernbanedirektoratet
	Lars Sponheim	Fylkesmannen i Hordaland
	Rune Fjeld	Fylkesmannen i Hordaland
Øvrige deltakere til stede	Øivind Støle	Bergen kommune
	Håkon Rasmussen	Hordaland fylkeskommune
	Marte Hagen Eriksrud	Hordaland fylkeskommune
	John Martin Jacobsen	Hordaland fylkeskommune
	Beate Mæsel	Statens vegvesen
	Olav Lofthus	Statens vegvesen
	Toril Klinker	Jernbanedirektoratet
	Torgeir Flo	Fylkesmannen i Hordaland
	Adelheid Nes (referent)	Sekretariatsleder

Rammer for møtet:

Generelt:

- Fylkesmannen deltar som observatør i forhandlingsmøtene.
- Sekretariatsleder skriver referat fra møtene.
- Forhandlingsmøtene, og dermed saksunderlag og referater er offentlige.
- Grunnlagsdokumenter skal sendes partene senest 2 døgn før møtestart.

Agenda for møtet:

- Referat fra forrige møte
- Skisse til avtale
- Vedleggene til avtalen – status og diskusjon
  - Forslag til Bypakke Bergen med bompengepopplegg
  - Aktuelle programområdetiltak riksveg
  - Aktuelle tiltak jernbane
  - Fylkeskommunale og kommunale transporttiltak – oppdatert notat om prosjektportefølje fra Bergen/Hordaland
  - Behov for midler til drift av kollektivtrafikk –notat fra Bergen/Hordaland
  - Prosjektomtale for Bybanen
  - Prinsippnotat om avgrensning av statens finansieringsansvar
  - Finansieringsplan Bybanen til Fyllingsdalen
  - Veileder for indikatorer for oppfølging av byvekstavtalen
  - Kart over tellepunkter på vegnettet
- Oppgaver til neste forhandlingsmøte
- Eventuelt

Sakspapirer utsendt før møtet:

- Skisse til «Byvekstavtale med Bergen og Hordaland», inkludert innspill fra lokalt arbeidsutvalg
- Notat «Sykkeltunnel gjennom Løvstakken som del av Bybanen BT4 – trafikkpotensialvurdering for sykkeltrafikk
- Indikatorer for oppfølging av bymiljø- og byvekstavtaler
- Oversikt over forhandlingstema med innspill fra lokalt arbeidsutvalg
- Notat om drift av kollektivtransport
- Notat om holdeplass Haukeland/Årstad helseklynge
- Notat med forslag til prinsipper for fastsettelse av statens 50% andel av Bybanekostnadene
- Notat om anleggsgrenser knyttet til sentrale holdeplasser
- Oppdatert oversikt over aktuelle programområdetiltak

Drøftingstema, oppgaver til neste møte

Gjennomgang og drøfting av avtaleutkast

Drøftingspunkt: Tidspunkt for reforhandlinger

Tidspunkt for reforhandlinger av avtalen ble drøftet. De lokale parter ber om reforhandlinger i 2017 dersom ny NTP gir endrede forutsetninger som kan ha budsjettmessige konsekvenser for 2018.

Oppfølging:

Punktet følges opp og statens tilsvaer legges inn i neste versjon av avtalen

Ansvar: Forhandlingsledelsen/VD

Drøftingspunkt: Målsetting

Mekanismer for belønning av overoppyfyllelse av nullvekstmålet ble drøftet. De store investeringene i Bergensprogrammet har allerede gitt gode resultater med blant annet en økning i antall påstigninger i kollektivtrafikken på hele 62% i perioden 2010-2016. Antall passeringer gjennom bomringen i Bergen viste i 2016 en nedgang på 10% sammenliknet med trafikktoppen i 2012. De lokale forhandlingspartene ønsker en mekanisme i avtalen som tilgodeser at Bergen allerede har oppnådd viktige mål. Belønningsmidlene kan være en naturlig ordning for å ivareta dette.

Oppfølging:

Punktet følges opp og statens tilsvaer legges inn i neste versjon av avtalen

Ansvar: Forhandlingsledelsen/VD

Drøftingspunkt: Planleggingsmidler til Bybanen byggetrinn 5 Åsane.

De lokale forhandlingspartene minner om at det må sikres at planlegging av Bybanen byggetrinn 5 kan mellomfinansieres av bompenger parallelt med bygging av Bybanen til Fyllingsdalen for å sikre kontinuitet i den videre utbyggingen.

Oppfølging:

Punktet følges opp og statens tilsvar legges inn i neste versjon av avtalen

Ansvar: Forhandlingsledelsen/VD

Drøftingspunkt: Belønningsmidler

De lokale forhandlingspartene ber om minimum 300 millioner NOK i årlige belønningsmidler, ref. drøftingspunkt om målsetting.

Oppfølging:

Punktet følges opp og statens tilsvar legges inn i neste versjon av avtalen

Ansvar: Forhandlingsledelsen/VD

Drøftingspunkt: Statlige midler til programområder.

De lokale forhandlingsparter mener at statens bevilgning til programområder gjennom byvekstavtalen skal kunne benyttes til tiltak som gir best måloppnåelse uavhengig av vegeier. Det er viktig for å være i tråd med porteføljestyringsprinsippet. Programområdene er også svært viktig for den totale finansieringsordningens legitimitet. Videre er det vist i analysefasen til kommende NTP at Bergen har store behov for midler til tiltak for å nå nullvekstmålet. Statens representanter mener at statens bevilgning til programområdene skal beregnes basert på prosjektlister som er utarbeidet av SVV og JD. De lokale forhandlingsparter ber om innsikt i hva som er grunnlaget for den statlige bevilgningen til programområder i bymiljøavtalene som er inngått med Trondheim og Oslo.

Oppfølging:

Punktet følges opp og statens tilsvar legges inn i neste versjon av avtalen

Ansvar: Forhandlingsledelsen/VD

Drøftingspunkt: Nærmere om Bybanen til Fyllingsdalen

De lokale forhandlingsparter ber om at teksten endres slik at påløpte kostnader inkluderes i de kostnader staten skal dekke 50% av. Påløpte planleggings-, prosjekterings- og anleggskostnader skal normalt inkluderes i avtalen, men kommer til utbetaling først når byggearbeidet er påbegynt.

Oppfølging:

Punktet følges opp og statens tilsvaret legges inn i neste versjon av avtalen

Ansvar: Forhandlingsledelsen/VD

Drøftingspunkt: Arealplanlegging

De lokale forhandlingsparter vil komme med sine innspill under dette temaet til neste forhandlingsmøte.

Oppfølging:

Det utarbeides notat om arealplanlegging til neste forhandlingsmøte

Ansvar: Arbeidsutvalget ved HFK, BK og FM

Drøftingspunkt: Avtaleperiode

Det er noe uklart hva som menes med den siste setningen under avsnitt om avtaleperiode. Teksten erstattes med en formulering som peker mot den planlagte reforhandlingen av avtalen.

Oppfølging:

Punktet følges opp og statens tilsvaret legges inn i neste versjon av avtalen

Ansvar: Forhandlingsledelsen/VD

Gjennomgang og status på vedleggene til avtalen

Vedlegg 1: Forslag til ny bypakke for Bergen, inklusive lokale vedtak

De lokale parter jobber langs linjen om ytre bomring og forlengelse av avtaleperioden. Det er imidlertid behov for mer politisk arbeid før forslaget kan legges fram.

Terje Moe Gustavsen presisere kravene til den lokale finansieringsordningen:

- Det må være tilstrekkelig økonomisk kraft i den nye ordningen
- Bompengeprogget må være innenfor gjeldende regelverk
- Forslaget må være klar før påske, med lokalpolitisk behandling i mai (seinst før Stortingets behandling av NTP)

Oppfølging:

De lokale avtalepartene legger fram forslag til lokal finansieringsordning, tidligst på nytt forhandlingsmøte som settes opp 20. mars kl 16-19 på Flesland.

Ansvar: Arbeidsutvalget v. repr. fra BK og HFK.

Vedlegg 2: Aktuelle programområdetiltak på riksveg

Notatet er ikke bearbeidet etter forrige møte.

Oppfølging:

SVV jobber videre med sitt forslag.

Ansvar: Arbeidsutvalget v. repr. SVV

Vedlegg 3: Aktuelle tiltak på jernbane

Notatet er ikke bearbeidet etter forrige møte. Jernbanedirektoratet (JD) jobber videre med dette. JD har hatt møte med BaneNOR ang. alle de større prosjektene i og ved Bergen, inkludert utvidelsen på godsterminalen, flytting fra Mindemyren og grensesnitt mot Bybaneprosjektet. Tema som rekkefølge og rigging er tatt opp, situasjonen er krevende men håndterlig. JD vil invitere til møte med Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune.

Oppfølging:

Jernbanedirektoratet jobber videre med sitt forslag, og inviterer BK og HFK til møte.

Ansvar: Jernbanedirektoratet

Vedlegg 4: Transporttiltak finansiert av Hordaland fylkeskommune og Bergen kommune.

Vedlegget er bearbeidet noe siden sist, tiltak under temaene planlegging og trafiksikkerhet er tatt inn. Noe redigeringsarbeid gjenstår.

Oppfølging:

Det utarbeides kort omtale av Bybanen til avtaleteksten. BK og HFK jobber videre med sitt forslag til prosjektportefølje.

Ansvar: Arbeidsutvalget v. repr. HFK/BK.

Vedlegg 5: Behov for midler til drift av kollektivtrafikken

Notatet er et utgangspunkt for diskusjon, og viser at videre vekst i kollektivproduksjon krever økte midler til drift. Det er videre behov for økte driftsmidler knyttet til innføring av nullutslippsteknologi.

Vedlegg 6: Prosjektomtale for Bybanen til Fyllingsdalen

Notatene om Bybanen som hittil er utarbeidet må bearbeides og settes sammen til et notat som er godt egnet som vedlegg til avtalen.

Vedlegg 7: Prinsipper for hvilke tiltak og løsninger for Bybanen som staten finansierer halvparten av.

Det er utarbeidet et notat med forslag til prinsipper for å fastsette hvilke tiltak og løsninger staten skal finansiere halvparten av. Notatet tar utgangspunkt i det som lokale parter oppfatter er statens forventninger til et slikt transportsystem. Det er videre tatt utgangspunkt i de standarder og løsninger som er valgt i allerede utførte byggetrinn av Bybanen. Terje Moe Gustavsen påpeker at løsningene som skal inkluderes må ha relevans for Bybanen, og behovet for løsningen må være utløst av Bybaneutbyggingen. utfordringen er å trekke opp grensen for når man gjør «litt til». Det foreslås å utarbeide en prosedyre for hvordan denne grensen trekkes, med grunnlag i prinsippforslaget.

Oppfølging:

Det utarbeides et notat som beskriver en prosedyre for å trekke grensen mellom de løsninger i Bybaneprojektet som staten skal dekke 50% av, og det lokale parter eventuelt må finansiere med andre midler.

Ansvar: Arbeidsutvalget v. Hans Silborn.

Vedlegg 8: Finansieringsplan for Bybanen til Fyllingsdalen

Utarbeides etter at lokal finansieringsplan er lagt fram.

Vedlegg 9: Veileder for indikatorer for oppfølging av byvekstavtalen

Staten anser seg som bortimot ferdig med notatet om indikatorer. Ingen kommentarer ble gitt i møtet til dette notatet.

Vedlegg 10: Kart over tellepunkter på vegnettet for beregning av bytrafikkindeks

Vedlegget er foreløpig ikke lagt fram for forhandlingsutvalget.

Øvrige notater som ble drøftet i møtet:

Notat om holdeplass Haukeland/Årstad helseklynge:

Notatet ble kort kommentert. Statens repr. vil se nærmere på innholdet og komme med sin tilbakemelding i senere møte.

Notat om sykkelløsning gjennom Løvstakken:

Notatet ble gjennomgått og drøftet. Notatet konkluderer med at en sykkelløsning vil være samfunnsøkonomisk lønnsom selv med et lavt scenarie for sykkelandel dersom det legges til grunn en kostnad for tiltaket på 100 mill. NOK. Forhandlingsutvalget er generelt positive til den skisserte sykkelløsningen i lys av konklusjonen i rapporten, men det er ennå et spørsmål hvem som skal finansiere dette. De lokale parter framholder at det er utfordrende om staten ikke vil bidra til gange- og sykkelløsningene langs Bybanen all den tid staten krever at slike løsninger bygges, og selv inkluderer dette i egne vegprosjekter. Staten anmodes om å se dette i sammenheng med statens midler til programområdene. Staten framholder at Bybaneanlegget er et fylkeskommunalt tiltak. Statens repr. ønsker å se nærmere på dette og komme tilbake med sin tilbakemelding i senere møte.

Saker til eventuelt:

Det ble meldt to saker til eventuelt:

- Behov for å kalle inn referansegruppen
- Behov for politisk forankring av lokalt finansieringsopplegg

Behov for å kalle inn referansegruppen

Anna Elisa Tryti viser til at bystyret tidligere har vedtatt å kalle inn den politiske referansegruppen etter formell oppstart av forhandlinger. En mulig dato for møte i referansegruppen er fredag 17. mars. Statens repr. stiller i møtet om ønskelig.

Oppfølging:

Den politiske referansegruppen kalles inn, tentativt den 17. mars.

Ansvar: HFK/BK

Behov for politisk forankring av lokalt finansieringsopplegg

Det er behov for tid til politisk forankring av forslag til lokalt finansieringsopplegg. Det settes av ekstra forhandlingsmøte den 20. mars, kl 16:00-19:00. Dette blir da første mulige møte for fremleggelse av lokalt finansieringsopplegg. Møtet avholdes på Flesland.

Oppdatert møteplan:

- 23. februar kl 14:00-17:00, Fylkeshuset
- 13. mars kl 09:30-14:00, Rådhuset
- 20. mars kl 16:00-19:00, Clarion Hotel Bergen Airport Hotel
- 27. mars kl 13:00-16:00, SVV Nygårdsgaten
- 6. april kl 09:30-13:00, Fylkeshuset